

Oponentský posudek k diplomové práci Bc. Moniky Soukupové

„‘Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahama‘ Ethnografie českého mesiánsko-židovského společenství“

(Vedoucí práce: Mgr. Barbora Spálová, Ph.D.)

FHS UK

Vypracoval: Mgr. Yasar Abu Ghosh, Ph.D., 25.1.2018

V úvodní části autorka vykresluje fenomén mesiánského judaismu jako historicky se tvořícího hnutí, které ať už domněle, nebo fakticky, navazuje a opírá se o ranou zbožnost z období krátce po Ježíšově ukřižování. Rozmach ovšem nastává až v moderní době, zejména pak v druhé polovině 20. století, a především ve Spojených státech. Od té chvíle začnou být signifikantní i různé podoby rozlišení identit, aliancí a integrací s jinými církvemi, zejména evangelikálními. Tato přehledová část je mimořádně zdařilá, čtivá a informativní, i když nejsem schopen posoudit, do jaké míry reflektuje kritické studie na stejné téma.

V metodologické části se autorka zabývá zejména tím, do jaké míry byla její dvojjediná role věřící a badatelky určující pro typ raportu s výzkumnými partnery, příslušníky malého sboru, se kterými se stýkala po dobu téměř dvou let systematicky a pravidelně každou sobotu. Diskuse mi přijde málo problematická, v podstatě se opírá o předvídatelnou trajektorii vztahu ke stále větší důvěře, pro kterou byla důležitá i okolnost, že sama autorka je příslušnicí Apoštolské církve. Její metodologie tak vypovídá o překonávání očekávatelných bariér, ale vůbec nezmiňuje žádné jiné, například genderové, sociální nebo politické.

Ve třetí empirické části se autorka postupně věnuje tématům, který vykristalizovala během jejího výzkumu a podle všeho se stala předmětem jejího zájmu právě v důsledku induktivního postupu. Nejobsáhleji se pak v podkapitole o „duchovnímu putování“ věnuje různým cestám, které příslušníky sboru přivedly právě k současné víře. Většina z nich dává autorce nahlédnout do náboženských zkušeností s jinými církvemi a sbory a tím se pomalu v textu ustavuje mapa hodnotových a jiných distinkcí, kolem které sbor operuje. Pouze na jednom místě se autorka uchyluje k tomu hledat širší souvislost mezi podobou religiozity a historickým kontextem. Ten, vcelku nepřekvapivě, nachází v důsledcích postkomunistické náboženské vyprahlosti a neuspokojení z tradičních církví.

Výsledkem výzkumné práce autorky je velmi čtivý a logicky uspořádaný text o fungování jednoho malého sboru, o některých náboženských praktikách a o společném hledání formy a obsahu religiozity mezi jeho členy a členkami, což jim zároveň poskytuje nutné stvrzení jejich víry. To je ale zároveň jediný sociologicko-antropologický závěr, ke kterému autorka dospívá. Absence širší diskuse o religiozitě, inspirace soudobou antropologií náboženství nebyla pro její příběh kupodivu vůbec důležitá.

Práci hodnotím jako velmi zdařilo na hranici mezi velmi dobře a výborně.

Yasar Abu Ghosh